

Djedovi i bake u školskim klupama

Pitala sam djeda kako je njegovo školovanje izgledalo,
on mi je ispričao što se sve događalo.

Nekad nije bilo toliko knjiga,
ali su učenici imali podjednako briga.

Školski su obroci bili jednostavniji nego danas.

Zbog strogih učitelja i kazni učenici se nisu usuđivali podizati glas. Imali su siromašnu odjeću
te su išli u školu po svakakvom vremenu s uništenom torbom i knjigama na ramenu.

Razredi su za razliku od danas, bili veći i brojniji, a učenici su
možda bili malo tiši i ozbiljniji.

Učenici su puno vremena provodili na svježem zraku.

Družili se i smijali po danu i po mraku.

Tea Fakin, 6.b

Moj djed i baka išli su u Osnovnu školu u Buzet na mjestu gdje je sada Srednja škola. Živjeli su u Starom gradu i pješice išli u školu. Nisu imali sportsku dvoranu nego su u učionici ili vani imali tjelesnu kulturu. Ostale predmete su imali kao i mi danas, osim informatike.

Baka je najviše voljela glazbenu, a djed tjelesnu kulturu, a najmanje matematiku. Imali su i školsku marendu, najčešće kruh i marmeladu ili sir, i čaj ili mlijeko. Zimi su se grijali na drvenu peć, a ložio je i nosio drva dežurni učenik - redar. Nastavni dan je trajao od 8 do 13 sati. Učitelji su bili stroži nego danas jer su tukli i kažnjavali zločeste učenike šibom ili slanjem u kut. Ali ipak smatraju da je nekad bilo lakše i ljepše u školi.

Djetinjstvo im je bilo jako lijepo i sretno jer su se puno družili i igrali npr. loptom graničara, preskakanje vijačom, pokvarenog telefona, pračke i lovice.

Kevin Sirotić, 6.b

David Krušvar, 6.b

Intervju sa nonom Marijom Krušvar

Nona mi je rekla da su nekad djeca pješke sama hodala do škole. U školi je bilo manje djece nego je sada, a svako je selo imalo svoju 'malu školu'. U jednoj učionici bila su zajedno sva djeca od prvog do četvrtog razreda. Učitelji su često kažnjavali djecu ako nisu napisali zadaću ili nešto nisu znali. Kad bi se djeca vratila iz škole otišla bi povesti krave ili druge životinje na pašu ili su obavljali druge kućanske poslove. Zbog toga nisu imali puno vremena za učiti.

Nona je od petog do osmog razreda išla u Buzet u školu. U školi su predmeti bili slični kao danas, a najdraže bilo joj je domaćinstvo. Knjige su bile tiskane u crno-bijeloj boji bez mnogo slika. Od školskih izleta zapamtila je putovanje vlakom u Zagreb. Ocjene su bile iste kao i danas od jedan do pet. Samo oni koji su imali sve petice su mogli ići u srednju školu.

Na prvoj slici koju mi je pokazala nona Marija Krušvar nalaze se učenici od prvog do četvrtog razreda škole u našem selu Prodani s učiteljicom i njezinim sinom koji je cijelo vrijeme bio s njima u razredu.

Na drugoj slici su učenici šestog razreda osnovne škole u Buzetu, koja je tada bila u zgradi današnje srednje škole. Popularna uzrečica u to vrijeme bila je: „Od kolijevke pa do groba najljepše je đaćko doba.“

Erin Marmilić, 6.b

U školi je nekada bilo oko 400 učenika. Od 1. do 4. razreda oko 40 učenika u jednom razredu, a od 5. do 8. oko 35 učenika po razredu.

Neke predmete su imali iste kao mi danas, naprimjer, Hrvatski jezik, Matematiku, TZK, PID, GK, LK, Kemiju, Biologiju, TK, ali također su imali i ručni rad, tambure i domaćinstvo. Imali su 5 ili 6 predmeta po danu, a nastavu su imali 6 puta na tjedan.

Za marendu su najčešće imali kruh, sir i mlijeko u prahu.

Nisu nosili ni papuče, ni kute ili uniforme.

U klupama su sjedili kako su htjeli, ali ako su pričali, učitelji su ih razmijestili. Zadaće su imali, ali ne previše.

Na izlete su odlazili po cijeloj Jugoslaviji. Jednom kada su išli na izlet vlakom, jedna je učenica slučajno povukla kočnicu i vlak je stao. Na kraju su od 5 dana izleta putovali samo 3 dana jer se kazna platila od sakupljenog novca za izlet, ali djevojčicu nitko nije izdao.

(slika iz 1954.)

Moj djed Dušan ima 77 godina. Kad je on išao školu, znači prije oko 70 godina, bilo mu je jako teško. U školu je išao „na noge“, nitko ga nije vozio do autobusa, kao što mene on danas vozi. Autobusa tada nije ni bilo. A išao je bos. Klupe su bile sve skupa posložene u jednom redu, kao u crkvi. Od prvog do četvrtog razreda nisu imali bilježnice. Imali su pločice i oni su pisali po njima. Učitelji su bili strogi, jako strogi. Tko nije učio, dobio bi šibom po rukama ili po nogama. Učitelji su bili jako pametni, i naučili su djecu u školi, nije trebalo da roditelji doma dodatno uče svoju djecu. Nono je jako ponosan da on nikad nije dobio šibom po ruci, jer je on jako volio učiti. Marendu su imali besplatnu, ali su mlijeko, jaja i sir bili u prahu. To se uvozilo iz Amerike, rekao mi je nono jer su obična jaja, mlijeko i sir bili jako skupi, kao luksuz.

Moja nona Sakiba ima 60 godina. Ona je išla samo u osnovnu školu. Kad je ona išla u školu, imali su bilježnice. Prvo su učili crte i krugove, a tek u trećem razredu su počeli učiti slova i brojke. Učitelji su bili dobri, ali kada bi netko napravio nešto loše, morao je ići u kut u kaznu, i tamo cijeli dan stajati. Neka su djeca namjerno išli u kaznu jer tamo nisu morali pisati ništa. Ali učitelji su to shvatili i tko je išao u kaznu, kad bi završio, morao je ostati u školi i sve prepisati što nije napisao dok je bio u kazni.

I nono i nona se čude kada ja doma učim preko kompjutera. „E tega ni bilo u moje vrime“, reče moj nono. I nono i nona kažu da su u njihovo vrijeme učitelji bili jako strogi i da su djeca morala slušati.

Antonio Prodan, 6.b

Kada je moja baka bila u školskoj klupi, mnoge su stvari bile drukčije.

Škole su bile manje i skoro u svakom selu. Bilo je puno učenika u razredima, više nego danas. Moja baka je išla pješke do škole, po bilo kojim vremenskim uvjetima. Najdraži predmet moje bake bio je likovni, a najgori matematika. Imali se malo manje predmeta. Imali su: hrvatski, matematiku, likovni, tjelesni, glazbeni, prirodu, u višim razredima još fiziku i kemiju. Neko vrijeme su djevojčice imale domaćinstvo, a dječaci tehnički. Nosili su manje knjiga, nego mi danas. Učitelji su bili jako strogi i zahtjevni. Stroži nego danas. Ako su naljutili učitelje dobili bi šibom po prstima. Imali su manje gradiva, ali svejedno im je bilo teže. Mojoj je bilo draže u prirodi s životinjama, nego u školi.

Kada odraste htjela je raditi na nekom stroju u Buzetu, ali se morala brinuti o kući i životinjama. Trebala je čuvati mlađu braću i sestre. Kasnije se vjenčala te je čuvala svoje sinove dok je njezin suprug radio, tako da nikada nije uspjela raditi na stroju.

Nino Prodan, 6.b

Djed i baka u školskim klupama

Bilo je to pred puno godina, kad su baka i djed išli u školu. Pješačili su jer nije bilo autobusa. Bilo je blatnjavo po cesti, kad bi došli u školu cipele bi im bile pune blata a koji put i bez jedne cipele bi došli. Za pribor su imali bilježnicu, pero, tuš, kemijsku, olovku i gumicu. Olovku su šiljili sa nožićem. U bilježnici su na jednoj strani pisali prvi predmet, na drugoj strani drugi predmet i tako dalje do kraja nastave. Zadaću su počeli pisati kad su napravili sve obaveze u polju. Oni su učili ćirilicu, glagoljicu i latinicu. Baka je jako dobro znala ćirilicu. Slova su vježbali pisati prvo mala slova pa velika slova. Oni nisu imali mobitele nego su pisali dugačka pisma. Sjedili su na drvenim stolicama, a pribor su imali na drvenim klupama. Tjelesni su imali vani na otvorenom prostoru a kad je padala kiša pjevali su u razredu. Za marendu su imali crni kruh sa marmeladom a za pit su imali čaj i kakao. Ispite su pisali sa plavom i crvenom kemijskom. Nosili su plavu kutu i crne cipele. Puno su se družili i uživali.

1963, god - baka Milka Vivoda

Nikola Vivoda 6.b

Moja baka je u 1. razred krenula prije 50 godina. U tih 50 godina nešto se promijenilo, a nešto je ostalo isto.

Kada je krenula u 1. razred osnovne škole, morala je pješati 2 kilometara dvije godine po raznim vremenskim uvjetima. Nakon 2 godine organiziran je školski autobus. U ono vrijeme učenici su morali nositi školske uniforme „kute“. Jedan školski sat je trajao 45 minuta. Kako moja baka kaže, imali su više malih odmora i jedan veliki odmor. Pod velikim odmorom se marendalo. Za marendu su imali jedno pecivo za koje su morali nositi svoj novac od kuće. Pecivo se prodavalo u kantini u sklopu škole. Jedno pecivo je tada koštalo 50 para. Pitala sam baku koliko bi 50 para bilo u kunama i lipama i rekla mi je da bi došlo par lipa, ali da se ne sjeća točno. U ono vrijeme su ih kažnjavali tako da su morali klečati na zaleđenom grašku ili kukuruzu, a i dobivali su po prstima šibom. Učitelje su tada zvali „profesorima“. Profesori su bili jako strogi. Pisali su u bilježnice koje su nosili doma i imali su veliku ploču s kredom kao i mi danas. U bakinoj maloj školi nije bilo više razreda nego je bio jedan razred od tridesetak učenika. Školski predmeti su tada bili isti kao i danas, ali uz dodatak: domaćinstvo, koji je moja baka jako voljela. Predmet domaćinstvo je predmet u kojem su učili: kuhati, mijesiti, plesti... U ono vrijeme jezici su bili njemački i ruski. Moja baka je učila njemački jezik. Njemački jezik je bio lagan i zanimljiv, i danas se moja baka služi s puno riječi koje je tada naučila.

Moja baka rado se sjeti đачkih dana jer „Od kolijevke pa do groba najljepše je đачko doba“. I ja se slažem sa svojom bakom.

Ovo je slika moje bake u 3. razredu. Slike razreda i škole nemamo ovdje jer se nalaze u bakinom rodnom gradu, a trenutno nitko ne može po njih.

Lucija Šćulac, 6.b

Za ovaj projekt razgovarala sam sa svojom nonom i svojim nonetom, koji su mi rekli kakva je škola bila u njihovo doba, i nona i nono su se školovali na području Rijeke, no ne i u istoj školi. Otkrila sam da je njihovo školovanje bilo puno drugačije od mojeg, također, mislim da se neke stvari u školovanju nisu smjele promijeniti, npr. voljela bih da i dalje imamo domaćinstvo.

Nona kaže da su joj omiljeni predmeti bili hrvatski i povijest, a neostvorena želja joj je bila da završi fakultet. Saznala sam da su predmeti bili isti, samo što su imali domaćinstvo, na kojem su učili kako obavljati kućanske poslove, šivati, postavljati stol... Od stranih jezika mogao se učiti ruski ili engleski, moja nona učila je ruski, bez obzira na vremenske uvjete išla je pješice u školu. Učenici su tada već počeli pisati u bilježnice, ali prije toga su imali pločicu i kredu. Učitelji nisu bili jako strogi, za neispunjavanje zadaće morali su opet napisati pet ili šest puta tu istu zadaću. Školske klupe nisu bile kao današnje, bile su drvene, dugačke i uske, pa je u jednoj klupi moglo sjediti više učenika. Učenici su školu imali ujutro i popodne. Za doručak učenici su najčešće imali namaze i mlijeko ili čaj. Nastava je trajala od 4 do 6 školskih sati, veliki odmor je trajao 30 minuta, a mali 5 minuta. Učenici su morali nositi uniforme, koje su obično bile crne.

Nono kaže da mu je omiljeni predmet bio tjelesni, predmeti su im bili isti kao i predmeti danas, možda se koji predmet zvao drugačije, ali uglavnom su bili isti. Od stranih jezika moglo se učiti njemački ili francuski, moj nono je učio oba jezika, također kaže da su bez obzira na vremenske uvjete išli pješice u školu, s obzirom na to da je moj nono živio na selu, svaki dan je u školu išao kroz šumu. Učenici su pisali u bilježnice. Učitelji nisu bili jako strogi, za neispunjavanje zadaće učitelji su ih kažnjavali jedinicama. Školske klupe su bile drugačije, imale su policu za torbu i otvor za tintu, učenici su pisali sa tintom i perom, ali i olovkom, imali su i papir kojim su sušili tintu, taj papir su stavili na ono što su napisali i tako je taj papir upio višak tinte. Učenici su školu imali ujutro, doručak su nosili od kuće. Nastava je trajala od 4 do 6 sati, veliki odmor trajao je 30 minuta, a mali odmor 5 minuta. Učenici nisu morali nositi uniforme.

Sara Perman, 6.b

Školovanje nekada i danas se dosta razlikuje. Moj djed mi je pričao da je on išao u školu u Škuljarima, gdje je i živio, tako da nije imao puno za hodati do škole. U Škuljarima je bila škola do četvrtog razreda, a nakon toga je trebalo ići u Buzet.

Moj djed nije volio ići u školu. On je živio sam s mamom, a ona je smatrala da je bolje da bude s njom i da joj pomaže u poljoprivredi. Zbog toga je on završio samo četiri razreda osnovne škole. Iz djedovih priča sam doznao da su onda učitelji bili strogi. Djecu koja nisu slušala kažnjavali su tako da su morali klečati kukuruzu ili soli, a za neke veće nestašluke su znali dobiti i batine. Od predmeta su imali: Hrvatski, Matematiku, Likovni, Glazbeni i Prirodu. Djed mi je rekao da su oni imali pločice za pisati umjesto bilježnica.

Od mame sam doznao kako je izgledalo bakino školovanje. Ona je išla u školu, u malo većem selu, gdje je bila škola do osmog razreda. Moja baka je voljela ići u školu, a najdraži predmet joj je bila matematika. Škola je bila u susjednom selu koje je bilo udaljeno par kilometara od sela gdje je živjela, pa je u školu svaki dan pješačila. Ako su htjeli ići na izlet, morali su sami zaraditi novac za troškove izleta. Često su znali brati šumske plodove kao npr. kestene ili kupine koje su prodavali zadruzi i novcem koji su dobili za njih platili su izlet.

Sad kad znam kako su se školovali moji djed i baka, mislim da je njima bilo lakše jer su imali manje predmeta za učiti. Mi danas imamo više predmeta, ali imamo tablete i kompjutere pa lako dolazimo do podataka koji nam trebaju u školi, samo treba malo više grijati stolicu.

Nama je bolje jer nemamo tako stroge kazne za nepodopštine kao što su bile nekada. Ja bih zaključio da su neke stvari bile nekada bolje, a neke su danas.

Dominik Ratoša, 6.b